

ט"ו בתשרי, תשפ"א
04 אוקטובר, 2020
חוזר ח – 06 - 2629

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי

הנדון: ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור
(הוראת ניהול בנקאי תקין 411)

מבוא

ביום 15 באוגוסט 2010 פרסם המפקח על הבנקים הסדר לפי סעיף 3(ג) לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 ("הצו"), כנוסחו דאז, לפתיחת חשבון למבקשי מקלט בישראל ולנהנים מהגנה זמנית ("ההסדר"); ביום 6 במרץ 2011 עודכן ההסדר כך שנוספה לו דוגמה לאשרה המונפקת במשרדי יחידת הרישום והזיהוי של רשות האוכלוסין וההגירה בלוד.

מאז קביעת ההסדר ועדכוננו, עלו מעת לעת סוגיות הנוגעות ליישומו. סוגיות אלה נבעו, בין השאר, משינויים בהליכי הזיהוי והאישורים המונפקים על-ידי רשות האוכלוסין וההגירה, שינויים שחייבו את התאמת ההסדר כך שיתאפשר למבקשי מקלט ולנהנים מהגנה זמנית לפתוח חשבונות ולנהלם בצורה תקינה על-ידי הצגת האישורים המונפקים להם.

לאור האמור לעיל, ולאחר התייעצות עם רשות האוכלוסין וההגירה, מצא המפקח על הבנקים לעדכן את ההסדר בנושא ולהוסיפו כנספח ב'1 להוראת ניהול בנקאי תקין 411; במסגרת הנספח נוספו הבהרות בנוגע לפתיחת החשבון וניהולו.

עיקרי העדכון

להוראה 411 יתווסף נספח ב' 1 בו יעוגן ההסדר שקבע המפקח על הבנקים בתוקף סמכותו לפי סעיף 7א לצו, לעניין דרכי הזיהוי, אימות פרטים אישורים ומסמכים חלופיים לעניין פתיחה וניהול של חשבונות למבקשי מקלט ולנהנים מהגנה זמנית, כמפורט בנספח.

תחילה

מועד תחילת התיקונים להוראה 411 ביום פרסום החוזר באתר האינטרנט של בנק ישראל.

עדכון הקובץ

מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(10/20) [18] 411-1-32	(03/20) [17] 411-1-29

בכבוד רב,

יאיר אבידן

המפקח על הבנקים

ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

תוכן העניינים

מס' עמוד	נושא	
		פרק א' כללי
411-2	מבוא	1.
411-2	תחולה	2.
411-3	הגדרות	3.
411-4		פרק ב' ממשל תאגידי
411-4	דירקטוריון	4.
411-4	הנהלה בכירה	5.
411-5	מדיניות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור	6.
411-6	היחידות העסקיות	7.
411-6	האחראי	8.
411-7	הקשר עם הביקורת הפנימית	9.
411-9		פרק ג' הערכת סיכונים
411-11		פרק ד' הפחתת סיכונים
411-11	הכר את הלקוח	10.
411-11	א. גורמי סיכון	
411-11	ב. משתני סיכון	
411-12	ג. פעילות בסיכון גבוה	
411-12	11. ניטור פעילות הלקוח	
411-13	12. שמירת מסמכים	
411-13	13. הדרכה	
411-14	14. דיווח לרשות המוסמכת	
411-14	15. זיהוי לקוחות	
411-15	16. סירוב סביר	
411-16		פרק ה' פעילות בסיכון
411-16	17. חשבונות ממוספרים	
411-16	18. חשבונות עבור צד שלישי	
411-16	19. לקוחות החשופים מבחינה ציבורית	
411-17	20. חשבון קורספונדנט	
419-17	א. הכר את הלקוח	
419-18	ב. ניטור שוטף	
411-19	21. פעילות פיננסית מול בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית	
411-19	22. פעילות מול מאגד	
411-20	23. העברות כספים - מדינות בסיכון גבוה	
411-20	24. הפקדות שיקים	
411-20	25. ניהול סיכונים הכרוכים בביצוע עסקאות בענפים עתירי סיכון באמצעות כרטיסי חיוב	
411-22		פרק ו' היקף פעילות - ניהול סיכונים קבוצתי
411-23		פרק ז' דיווח לפיקוח על הבנקים
411-24	נספח א' - הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(א)(8) לצו	נספחים
411-24	נספח א' 2 - הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(א)(8) לצו	
411-24	נספח א' 3 - הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(א)(8) לצו	
411-24	נספח א' 4 - הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(ב) לצו	
411-25	נספח ב' - הסדר שקבעה המפקחת על הבנקים לפי סעיף 7א לצו	
411-26	נספח ג' - ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות	

פרק א': כללי**מבוא**

1. הלבנת הון ומימון טרור, בהיותם פעילויות בהן מועברים כספים בעיקר לשם הסתרה או הסוואה של מקורם, של הבעלות בהם או של השימוש בהם, מבוצעים, בין היתר, באמצעות המערכת הבנקאית. לפיכך, ניצבים התאגידים הבנקאים בחזית המאבק למניעת הלבנת הון ומימון טרור. מעבר לפגיעה בערכים המוגנים בחקיקה הרלוונטית, המאבק בפשיעה החמורה ובמעשי טרור, ניצולו של תאגיד בנקאי לפעילות של הלבנת הון ומימון טרור על ידי גורמים פליליים או טרוריסטים עלול לפגוע בשמו הטוב ובאמון הציבור בו ובמערכת הבנקאית כולה, ואף בשמה הטוב של מדינת ישראל. לפיכך נדרשים הדירקטוריון וההנהלה הבכירה לקבוע מדיניות ונהלים לצורך ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, ולנטר את יישומם, כחלק בלתי נפרד מהפעילות הבנקאית.
2. גישה מבוססת סיכון תורמת לאפקטיביות בחלוקת משאבים להתמודדות עם הלבנת הון ומימון טרור וליישום צעדים מבוססי סיכון בכל ההמלצות של ה-FATF. העיקרון המרכזי בגישה זו קובע שכאשר לקוחות מסווגים בסיכון גבוה, נדרש התאגיד הבנקאי לנקוט בצעדים מוגברים לניהול והפחתה של סיכון זה. בהערכת הסיכונים יתחשב התאגיד הבנקאי בכל גורמי הסיכון הרלוונטיים לפני קביעת רמת הסיכון הכוללת ובצעדים הנדרשים להפחתתה.
3. האחראי, כהגדרתו בסעיף 14 להלן, והכפופים לו הם חלק מפונקציית הציות של התאגיד הבנקאי, כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי" ("הוראה 308"), ומהווים חלק בלתי נפרד מקו ההגנה השני בממשל ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי; תפישת זו עקבית עם שלושת קווי ההגנה המפורטים בסעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 - "ניהול סיכונים" ("הוראה 310").
4. יודגש כי אין באמור בהוראה זו, כדי להוות בסיס למניעת שירותים בנקאיים מאוכלוסיות מוחלשות מבחינה כלכלית או חברתית על רקע זה בלבד.

תחולה

5. (א) הוראה זו תחול על תאגיד בנקאי ועל תאגידים כאמור בסעיפים 11(א)(2) ו-11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. המפקח על הבנקים רשאי לקבוע הוראות מסוימות שונות מאלו המפורטות להלן, שיחולו על סוגי תאגידים או לקבוע הוראות שונות שיחולו על תאגידים מסוימים.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בתאגיד כאמור בסעיף 11(א)(2) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ובסניף של תאגיד בנקאי מחוץ לישראל, לא יחול האמור בסעיפים 42, 44 ו-72-74 להוראה זו.

הגדרות

6. כל המונחים בהוראה זו יפורשו כמשמעותם בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 ("הצו"). בנוסף, בהוראה זו :

איש ציבור זר או איש ציבור מקומי או בעל תפקיד בכיר בארגון בינלאומי ;	"איש ציבור" -
יחיד המכהן בתפקיד ציבורי בכיר מחוץ לישראל ;	"איש ציבור זר" -
יחיד המכהן בתפקיד ציבורי בכיר בישראל ;	"איש ציבור מקומי" -
יחיד המכהן כחבר הנהלה בכיר בארגון בינלאומי, לדוגמה : מנהל, משנה למנהל, חבר דירקטוריון או כל ממלא תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה ;	"בעל תפקיד בכיר בארגון בינלאומי" -
לרבות ראש מדינה, נשיא מדינה, ראש עיר, שופט, חבר כנסת או פרלמנט, חבר ממשלה, חבר הנהלת בנק מרכזי, שגריר, חבר מפלגה בכיר, קצין צבא או משטרה בכיר, מנהל בכיר בחברה ממשלתית או כל מי שממלא תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה ;	"תפקיד ציבורי בכיר" -
חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 ;	"החוק" -
האחראי למילוי חובות תאגיד בנקאי שמונה כאמור בסעיף 8 לחוק ;	"האחראי" -
שירותי בנקאות מועדפים הניתנים לבעלי עושר פיננסי ;	"בנקאות פרטית" -
לרבות מקבל שירות ;	"לקוח" -
מדינה או טריטוריה המנויה בתוספת הרביעית לצו ;	"מדינה בסיכון גבוה" -
גורם ניהולי בתאגיד הבנקאי בעל מעמד מספיק גבוה והיכרות עם מדיניות ונהלי הבנק בתחומי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור ;	"מנהל בכיר"

פרק ב': ממשל תאגידי

דירקטוריון

7. כחלק מניהול סיכון הציות כהגדרתו בהוראה 308, הדירקטוריון אחראי לפקח גם על ניהול סיכוני הלבנת הון וסיכוני מימון טרור של התאגיד הבנקאי; במסגרת זו על הדירקטוריון:
- (א) לאשר את מדיניות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, כמפורט בסעיפים 10-11 להלן, תוך התחשבות בהערכת הסיכונים של התאגיד הבנקאי, שנקבעה לפי פרק ג' להלן;
- (ב) להתוות את הדרכים שבהן יש להביא לידיעת העובדים את עיקרי מדיניות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, ואת החשיבות שהוא מייחס לה;
- (ג) להבטיח כי נושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור מטופלים באפקטיביות ובמהירות על ידי ההנהלה הבכירה בסיוע האחראי ופונקציות אחרות;
- (ד) להעריך, לפחות אחת לשנה, את מידת האפקטיביות של ניהול הסיכון הכרוך בפעילות של הלבנת הון ומימון טרור על ידי התאגיד הבנקאי;
- (ה) לקבוע את סוג, תוכן ותדירויות הדיווחים שיועברו אליו בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור;
- (ו) לקיים פגישה עם האחראי לבדו, לפחות אחת לשנה, כדי לסייע לדירקטוריון בביצוע הערכת האפקטיביות של ניהול סיכון איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור בתאגיד הבנקאי. פגישה כאמור גם יכולה להתקיים עם אחת מוועדותיו, כאמור בסעיף 35(ה)(3) להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 בנושא - "דירקטוריון".

הנהלה בכירה

8. ההנהלה הבכירה אחראית לניהול אפקטיבי של סיכוני הלבנת הון וסיכוני מימון טרור, ובכלל זה:
- (א) לגבש מדיניות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור כתובה, הכוללת את העקרונות הבסיסיים על פיהם יפעלו ההנהלה והעובדים כמפורט בסעיפים 9-10 להלן;
- (ב) לקבוע נהלים ליישום המדיניות שאישר הדירקטוריון, אשר ימנעו ניצול לרעה של התאגיד הבנקאי, בכוונה או שלא בכוונה, על ידי גורמים שונים. הנהלים יכללו התייחסות לנושאים המוסדרים בהוראה זו.
- (ג) לדאוג להקצאת משאבים, לרבות כוח אדם, הולמים לאחראי לצורך השגת יעדי התאגיד הבנקאי;
- (ד) לזהות ולהעריך, לפחות אחת לשנה, את סיכוני הלבנת הון ומימון טרור העומדים בפני התאגיד הבנקאי, כאמור בסעיף 23(ב) להלן, ולקבוע תכניות לניהול ולהפחתת סיכונים אלו.
- (ה) לדווח לדירקטוריון או לאחת מוועדותיו (ועדת ניהול סיכונים או ועדת הביקורת), לפחות אחת לשנה, על ניהול סיכון איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור בתאגיד הבנקאי, באופן שיסייע לדירקטוריון לבצע הערכה מבוססת של מידת האפקטיביות בו מנהל התאגיד הבנקאי את סיכוני הלבנת הון ומימון טרור שלו;
- (ו) לדווח באופן מיידי לדירקטוריון או לאחת מוועדותיו (ועדת ניהול סיכונים או ועדת הביקורת) על כשלי ציות בתחום איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור מהותיים כגון:

כשלים שקיים בהם סיכון משמעותי ועלולים להביא להטלת סנקציות על-ידי ערכאות משפטיות או על-ידי רשויות רגולטוריות, להפסד פיננסי או לנזק תדמיתי.

מדיניות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

9. (א) המדיניות תפרט את האופן שבו ייערך התאגיד הבנקאי ליישום הוראה זו, לרבות התהליכים המרכזיים בהם יזוהו וינהלו סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור בכל רמות התאגיד;

(ב) המדיניות תיקבע על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים הנגזרים מהחקיקה, מהרגולציה וממאפייני הסיכון הרלוונטיים. המדיניות הקבוצתית תתייחס לכך שלקוחות המסווגים באותה קבוצה עשויים להוות סיכון שונה בשטחי שיפוט שונים.

10. המדיניות והנהלים שנקבעו על פיה יכללו, בין היתר, את הנושאים הבאים:

(א) מתן שירות ללקוחות לרבות הליך "הכר את הלקוח" בעת פתיחת חשבון (מדיניות קבלת לקוחות) או בעת מתן שירותים למבצע פעולה שאינו רשום כבעל או כמורשה חתימה בחשבון וכן בעת ביצוע פעולה משמעותית בחשבון ביחס לפעילותו השוטפת;

(ב) סיווג קבוצות לקוחות בסיכון גבוה;

(ג) כללי "הכר את הלקוח" שונים עבור לקוחות מסוגים שונים;

(ד) ניטור אחר הפעילות בחשבונית וניטור מוגבר אחר לקוחות בסיכון גבוה;

(ה) בקרה שוטפת אחר חשבונית ובקרה אחר פעילות לקוחות שלא באמצעות חשבון, תוך שימוש באמצעים שונים (לדוגמה: שימוש במאגרי מידע חיצוניים בין ציבוריים ובין פרטיים) בהתאם לרמת החשיפה לסיכון.

(ו) הגדרת תחומי הסמכות והאחריות של האחראי, כמפורט בסעיפים 14-18 להלן;

(ז) הקשרים בין האחראי לפונקציות אחרות המהוות את קו ההגנה השני ובינו לבין פונקציית הביקורת הפנימית, כמפורט בסעיף 4(ב) להוראה 310;

(ח) שימוש בטכנולוגיות חדשות או במוצרים חדשים או בשירותים חדשים;

(ט) סוגי הדיווחים, מתכונתם ותדירותם, שעל האחראי לדווח להנהלת התאגיד הבנקאי ולדירקטוריון;

(י) מקרים בהם התאגיד הבנקאי ינקוט בצעדים בקשר לחשבון של לקוח כחלק מניהול הסיכון, לרבות הטלת מגבלות על פעילות, איסור על ביצוע פעילות מסוימת ואפילו סגירת החשבון ללקוח;

(יא) יכולת הבנק לסרוק ולזהות עסקאות שיכול שיהיו קשורות למימון טרור ופרוליפרציה ולאופן בו ייעשה שימוש ברשימות של ארגונים ופעילי טרור שהוכרו על ידי גורמים אחרים, לדוגמה ועדת הסנקציות של האו"ם - UNSCR או משרד האוצר בארה"ב - OFAC;

(יב) ביצוע העברות כספים שמקורן או יעדן חשבונית בנק המופיעים באתרי אינטרנט, המשמשים לכאורה לפעילות הימורים בלתי חוקית ונכללים ברשימה המפורסמת באתר האינטרנט של הרשות המוסמכת;

(יג) התקשרות או ביצוע פעולות עבור לקוחות, עם גורמים מוכרזים ברשימות בינלאומיות, כפי שמפורסמות על-ידי מטה הסנקציות במשרד האוצר, כמסייעים לתוכנית הגרעין של איראן ושל התוכניות הנלוות לה;

(יד) התקשרות או ביצוע פעולות עבור לקוחות, עם גורמים המוכרזים על ידי ועדת הסנקציות של האו"ם - UNSCR, כפי שתפורסמה באתר משרד החוץ ;

(טו) פעילות חוצת גבולות של לקוחות, בדגש על חבויות מס מחוץ למדינה בה נפתח החשבון, כמפורט בנספח ב' להוראה זו ;

לעניין חברות כרטיסי אשראי, גם את הנושאים הבאים :

(זו) "הכר את הלקוח" להתקשרות עם מאגד, אשר יביא בחשבון לפחות את הגורמים הבאים : תחום הפעילות של בתי עסק קצה, היקף הסליקה הצפוי של המאגד, היותו של המאגד נתון לפיקוח לעניין הלבנת הון ומימון טרור, כמפורט בסעיפים 76-80 להלן ;

(זי) מגבלות על היקף פעילות ההנפקה והסליקה של תאגיד בנקאי בחו"ל, בפרט במדינות שבהן אין לו נוכחות מאוגדת ומפוקחת, וכן להתקשרות עם בתי עסק שתחום פעילותם הוא בענפים עתירי סיכון או ביצוע עסקאות בענפים אלו באמצעות כרטיסי חיוב, כמפורט בסעיפים 84-87 להלן.

11. מסמך המדיניות ייסקר לפחות אחת לשנה ויעודכן לנוכח התפתחויות ושינויים בסביבת הפעילות החיצונית, באסטרטגיה, במוצרים, בפעילויות ובמערכות התאגיד הבנקאי.

12. התאגיד הבנקאי יפעל לעגן במסמך המדיניות את העיקרון לפיו במקרה בו קיים חשש להלבנת הון או למימון טרור או שהלקוח הוא תושב מדינה בסיכון גבוה, יידרש התאגיד הבנקאי לבצע "הכר את הלקוח" ללא קשר להליכי זיהוי חלופיים, להקלות או לפטורים אחרים שנקבעו בהוראה, בצו או בכל מקום אחר.

היחידות העסקיות

13. התאגיד הבנקאי יקבע במדיניותו ונהליו את האמצעים שיופעלו אצל היחידות העסקיות בקו ההגנה הראשון, לרבות קביעת בקורות והדרכות לעובדים, כך שיהיו בידי קו ההגנה הראשון כלים ליישום מדיניות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור של התאגיד הבנקאי.

האחראי

14. האחראי והעובדים הכפופים לו הם חלק מפונקציית הציות, ולפיכך תקפים לגביהם כל הכללים החלים על הפונקציה, כמפורט בהוראה 308, ובכלל זה :

(א) לאחראי יהיה מעמד פורמאלי בכיר בתאגיד הבנקאי. האחראי יהיה בעל כישורים, ידע וניסיון ההולמים את תפקידיו ותחומי אחריותו ;

(ב) בהתאם לאמור בסעיף 33(א) להוראה 308, קצין ציות ראשי יהיה גם האחראי. עם זאת, במקרה בו קצין ציות ראשי הוא חבר הנהלת התאגיד הבנקאי, האחראי יכול להיות כפוף ישירות אליו ;

(ג) לאחראי ולעובדיו תהיה גישה בלתי מוגבלת לכל הרשומות והמידע על זיהוי לקוחות ומסמכים נוספים ל"הכרת הלקוח", מסמכי עסקאות וכל מידע רלוונטי אחר ;

(ד) מידע רלוונטי יהיה נגיש לאחראי בתאגיד האם לצורך אכיפת המדיניות והנהלים הקבוצתיים בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור ;

- (ה) האחראי בתאגיד האם יודא כי ניתנו הכלים לחברות הבנות ולסניפים ליישם את המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. לצורך זה, עובדים אלו יעברו הדרכות על בסיס שוטף;
- (ו) האחראי בתאגיד האם יודא, שבתחום השיפוט בו פועלות חברות בנות או סניפים, מועסקים עובדים בעלי ידע וניסיון רלוונטיים.
15. האחראי בתאגיד האם יודא יישום מדיניות ונהלי התאגיד הבנקאי בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, על בסיס קבוצתי, כולל יעילותה של מדיניות מרכזית בנושא "הכר את הלקוח" והדרישות לשיתוף מידע עם גופים אחרים בקבוצה.
16. האחראי בתאגיד האם יודא שחברות בנות רלוונטיות של התאגיד הבנקאי, בישראל ומחוץ לה, מיישמות את המדיניות הקבוצתית וכי פועל בהן אחראי ברמה מקצועית נאותה.
17. האחראי יגיש להנהלת התאגיד הבנקאי ולדירקטוריון, ישירות, דוח הערכה שנתי לגבי יישום מדיניות התאגיד הבנקאי, תוך התייחסות להטמעת הדרישות העולות מהחוקים, מהתקנות ומההוראות בנהליו, ולמכלול הסיכונים והחשיפות של התאגיד הבנקאי.
18. (א) האחראי יהיה רשאי לבצע את חובותיו לפי החוק, הצו והאמור בהוראה זו באמצעות מי שהסמיך לכך בכתב, וישמור על כך תיעוד;
- (ב) הסמיך האחראי גורם בתאגיד הבנקאי כאמור בסעיף (א), האחראיות תישאר אצל האחראי;
- (ג) האחראי בתאגיד האם יבחן את הסיכונים לפי פעילות כפי שדווחו על ידי חברות הבנות והסניפים, ובמקרה הצורך יעריך את הסיכון הקבוצתי של לקוח מסוים או קבוצת לקוחות; אין באמור בסעיף זה לגרוע מדיני הגנת הפרטיות החלים על פעילות התאגיד הבנקאי
- (ד) האחראי בחברות בנות ובסניפים מחוץ לישראל יהיה כפוף מקצועית לאחראי בתאגיד האם ולא למנהל חברת הבת או הסניף בחוץ לארץ.

הקשר עם הביקורת הפנימית

19. האחראי והכפופים לו מהווים חלק מקו ההגנה השני, ולפיכך יהיו נתונים לביקורת תקופתית בלתי תלויה של פונקציית הביקורת הפנימית המהווה את קו ההגנה השלישי, שתעדכן את האחראי בממצאי ביקורת הרלוונטיים למילוי חובותיו, ותעקוב אחר תיקון הממצאים;
20. פונקציית הביקורת הפנימית תקצה משאבים הולמים לביקורת על הציות לנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור בתאגיד הבנקאי ובחברות בנות בישראל ומחוץ לישראל, לרבות עובדים להם הידע והמומחיות לערוך ביקורת פנימית בתחומים אלו; הבדיקה (כולל בדיקות מדגמיות) תכלול את המדיניות, הנהלים והבקורות.
21. בהתאם לאמור בסעיף 10(ז) לעיל, התאגיד הבנקאי יקבע במדיניות כי הביקורת הפנימית תתייחס לנושאים הבאים:

- (א) נאותות המדיניות והנהלים של איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור בהתמודדות עם הסיכונים שזוהו ;
- (ב) אפקטיביות עובדי התאגיד הבנקאי ביישום המדיניות והנהלים ;
- (ג) אפקטיביות הפיקוח והבקורות להבטחת הציות, לרבות פרמטרים של קריטריונים להתרעות ממוכנות שנקבעו ;
- (ד) אפקטיביות ההדרכות שניתנו לעובדים הרלוונטיים.

22. פונקציית הביקורת הפנימית תוודא כי ההיקף, התדירות והמתודולוגיה נקבעו על בסיס גישה מבוססת סיכון. בנוסף, על הפונקציה לבצע ביקורות מחזוריות ייעודיות בנושא, כך שעל פני זמן תכסה את תחומי הפעילות השונים בתאגיד הבנקאי.

פרק ג' : הערכת סיכונים

23. (א) תאגיד בנקאי יבצע הערכת סיכונים מקיפה בה יזוהו וינתחו סיכוני הלבנת הון ומימון טרור הניצבים בפניו. הערכת הסיכונים תהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון על ידי התאגיד הבנקאי, ובין השאר תסייע בהקצאה הולמת של משאבים להפחתת הסיכונים שזוהו ;
- (ב) התאגיד הבנקאי יבחן את הערכת הסיכונים לפחות אחת לשנה, ובכל מקרה כאשר יש שינוי בנסיבות או מתעוררים איומים חדשים, ויעדכן את הערכת הסיכונים בהתאם ;
- (ג) התאגיד הבנקאי יפיץ את הערכת הסיכונים באופן ממוקד וייעודי לעובדים הרלוונטיים בתאגיד הבנקאי.

24. בביצוע הערכת הסיכונים התאגיד הבנקאי יתבסס על מגוון גורמים הרלוונטיים לפעילותו, לרבות :

- (א) אופי, היקף, גיוון ומורכבות עסקיו והשירותים אותם הוא נותן ;
- (ב) שוקי היעד ;
- (ג) מספר הלקוחות שכבר זוהו כלקוחות בסיכון גבוה ;
- (ד) המדינות או הטריטוריות אליהן חשוף התאגיד הבנקאי בין במישרין, בין באמצעות פעילות לקוחותיו, בדגש על מדינות בסיכון גבוה של רמות פשיעה מאורגנת או שחיתות גבוהה או מדינות עם בקרות לקויות לאיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור כפי שפורסמו על ידי ה-FATF ;
- (ה) ערוצי ההפצה של הבנק, לרבות מידת הקשר הישיר עם הלקוח והסתמכות על טכנולוגיה ;
- (ו) ממצאי ביקורת פנימית ודוחות ביקורת של המפקח על הבנקים ;
- (ז) נפח וגודל העסקות בהינתן פעילותו הרגילה של התאגיד הבנקאי והפרופיל של לקוחותיו.

25. התאגיד הבנקאי יגבש את הערכת הסיכונים על בסיס מידע שיאסוף הן מגורמים פנימיים, הן מגורמים חיצוניים, כגון :

- (א) מנהלי פעילויות עסקיות וכן מנהלי קשרי לקוחות בתאגיד הבנקאי ;
- (ב) דוחות רלוונטיים של פונקציית הביקורת הפנימית ;
- (ג) הערכות סיכונים לאומיות, שנערכו בהתאם להמלצות ה-FATF הרלוונטיות לפעילות הקבוצה או התאגיד הבנקאי ;
- (ד) רשימות של ארגונים בין ממשלתיים ושל ממשלות ;
- (ה) דוחות הערכה והתקדמות של ה-FATF או של ארגונים קשורים, וכן טיפולוגיות המפורסמות על ידם.

26. התאגיד הבנקאי ינהל מעקב אחר איומי הלבנת הון ומימון טרור, הנובעים מפיתוח מוצרים ופרקטיקות עסקיות חדשות, לרבות ערוצי הפצה חדשים כמפורט בסעיף 16 להוראה 310,

ומשימוש בטכנולוגיות חדשות או מתפתחות עבור מוצרים חדשים וקיימים, תוך נקיטת צעדים למניעת איומים אלו.
הערכת הסיכון תיעשה טרם השימוש במוצר, בפרקטיקה או בטכנולוגיה החדשה או המתפתחת, והתאגיד הבנקאי ינקוט צעדים מתאימים לצורך ניהול והפחתת סיכונים אלה.

פרק ד': הפחתת סיכונים

הכר את הלקוח

27. המדיניות, הנהלים, הצעדים והבקורות להפחתת הסיכון כמפורט בהוראה זו, יהיו עקביים עם הערכת הסיכון של התאגיד הבנקאי.

גורמי סיכון

28. בקביעת מדיניות ונהלי הכר את הלקוח יביא התאגיד הבנקאי בחשבון, בין היתר, את הגורמים הבאים:

גורמי סיכון - לקוחות

- (א) פתיחת החשבון נעשית בנסיבות לא רגילות, למשל היעדר זיקה של הלקוח למיקום הסניף של התאגיד הבנקאי;
- (ב) לקוח תושב חוץ - ללא זיקה לישראל;
- (ג) תאגידים או גופים שהוקמו בהסדרים משפטיים אחרים המשמשים כאמצעי להחזקת נכסים;
- (ד) חברה שחלק גדול מהונה או מהון חברה השולטת בה מורכב ממניות למוכ"ז או מוחזק בידי נאמן בין אם היא הלקוח, הנהנה או בעלת השליטה;
- (ה) עסק עתיר מזומנים;
- (ו) מבנה תאגידי מורכב בצורה יוצאת דופן או בלתי רגילה ביחס לאופי הפעילות;
- (ז) לקוח בעל יכולת השפעה על החלטות רכש בעלות היקף כספי משמעותי;
- (ח) לקוח הפועל בתחומים המוכרים כבעלי סיכון גבוה להיותם כרוכים בשחיתות.

גורמי סיכון - מדינות וטריטוריות

- (ט) מדינות בסיכון גבוה;
- (י) מדינות הנתונות לסנקציות, אמברגו או צעדים בעלי אופי דומה שהוטלו על ידי גופים כדוגמת ארגון האומות המאוחדות;
- (יא) מדינות המזוהות על ידי מקורות מהימנים כמדינות בעלות רמות גבוהות של שחיתות או פשיעה;
- (יב) מדינות או טריטוריות שזוהו על ידי מקורות מהימנים כמממנות או כתומכות בפעילות טרור, או ככאלו שפועלים בהן ארגוני טרור.

גורמי סיכון - מוצרים, שירותים וערוצי הפצה

- (יג) בנקאות פרטית;
- (יד) תשלומים או העברות מצדדים שלישיים לא מוכרים או ללא זיקה ללקוח;
- (טו) עסקאות אנונימיות, לרבות עסקות מזומן;
- (טז) פעילות בחשבון מקוון כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367 - "בנקאות בתקשורת", כמפורט שם.

משתני סיכון

29. תאגיד בנקאי יעריך, באמצעות שאלון הכר את הלקוח מובנה וממוכן, את רמת סיכון איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור הנשקפת לו מפעילות מול הלקוח, בהתבסס, בין היתר, על משתני הסיכון המפורטים להלן, תוך שקלול גורמי הסיכון:
- (א) מטרת ונסיבות פתיחת החשבון, וכן הפעילות המתוכננת בו לרבות מיקום הפעילות תוך התחשבות במידת הרגילות או משך ההתקשרות עם הלקוח;

- (ב) עיסוקו של הלקוח ;
- (ג) היקף הנכסים והפעילות הצפויה בחשבון ;
- (ד) האם הלקוח או הנהנה או בעל השליטה הוא איש ציבור או קרוב של איש ציבור, כהגדרתו בסעיף 63 להלן ;
- (ה) לגבי חשבון עסקי - הכרת העסק, אפיון הלקוחות והספקים ובירור אודות היקף הפעילות העסקית המתוכננת בחשבון ;
- (ו) לגבי חשבון תאגידי - הכרת מבנה השליטה בתאגידי באמצעות מסמכים (כגון: תקנון, הסכמי בעלי מניות, הסכמי שיתוף) וכן הכרת שמות מנהלים בכירים בתאגידי ;
- (ז) בירור עם הלקוח האם סורב לקבל שירותים בתאגידי בנקאי מסיבות הקשורות באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור.

פעילות בסיכון גבוה

30. תאגידי בנקאי שזיהה אגב ביצוע "הכר את הלקוח" את הלקוח או את הפעילות בחשבון כבעלי סיכון גבוה, ינקוט אחת או יותר מהפעולות הבאות :
- (א) השגת מידע נוסף על הלקוח ממאגרי מידע נגישים לציבור או ממקורות גלויים כמו רשת האינטרנט ועדכון בתדירות גבוהה יותר של פרטי הזיהוי של הלקוח ושל הנהנה ;
- (ב) בירור מקור עושרו של הלקוח וכן מקור הכספים שאמורים להיות מופקדים בחשבון ;
- (ג) קבלת מידע והסברים, ובמקרה הצורך גם אסמכתאות בכתב התומכות בהסברים אלו, לפעולות שבוצעו או שיבוצעו בחשבון ;
- (ד) ניטור מוגבר של הפעילות בחשבון באמצעות הוספת בקורות והגדלת תדירותן, וקביעת דפוסי פעילות המצריכים בדיקה נוספת, כמפורט בסעיף 33 ;
- (ה) בירור אודות חשבונות הקשורים לחשבון הלקוח ;
- (ו) קבלת אישור של מנהל בכיר לפתיחת החשבון או להמשך ניהולו לרבות ביצוע של פעולות משמעותיות.

ניטור פעילות הלקוח

31. תאגידי בנקאי יעקוב אחר פעילות הלקוח כדי להחליט אם היא עולה בקנה אחד עם הערכתו לגבי הפעילות בחשבון ועם היכרותו את הלקוח, פעילותו העסקית ופרופיל הסיכון שלו, כפי שגובש על בסיס השאלון הממוכן, כאמור בסעיף 29 לעיל.
32. תאגידי בנקאי ינהל מערכת ממוחשבת לאיתור פעילות חריגה בכל חשבונות לקוחותיו וכן פעילות חריגה בפעולות שלא נרשמות בחשבון לקוח. דבר זה יכול שייעשה על ידי קביעת מגבלות לסוגי חשבונות מסוימים. התאגידי הבנקאי יבחן באופן מוגבר האם קיים הגיון כלכלי או עסקי בפעולות מורכבות או בפעולות הנבנות באופן בלתי רגיל. פעולות חריגות יכללו, בין השאר, פעולות נעדרות הגיון כלכלי או עסקי, פעולות מורכבות, פעולות בהיקפים ניכרים, ובפרט הפקדות במזומן, בסכומים שאינם מתיישבים עם הפעילות הצפויה בחשבון.
33. בהמשך לאמור בסעיף 30(ד) לעיל, תאגידי בנקאי ינהל מערך מאורגן של בקרה ויעקוב אחר חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה, באמצעות הפעלת מערך אינדיקטורים מיוחד לחשבונות אלו, בהתחשב בין היתר ברקע של הלקוח, המדינה ממנה מועברים הכספים וסוג הפעולות.

34. תאגיד בנקאי ינהל מערכת מידע, אשר תספק לאחראי מידע זמין, הדרוש לניתוח ולמעקב יעיל אחר חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה. מידע זה יכלול פעולות בלתי רגילות שנעשו באמצעות חשבון הלקוח, ומידע לגבי יחסי התאגיד הבנקאי עם אותו לקוח לאורך זמן. כמו כן יכלול המידע דוחות על חשבונות שחסרים בהם מסמכים.

שמירת מסמכים

35. (א) תאגיד בנקאי יקבע נהלים לשמירת המידע ההכרחי לאימות זהותו של לקוח וסוג עסקיו, תוך התייחסות למקור המידע, לתקופת שמירתו, לסוג הלקוח (יחיד, תאגיד וכו') והצפי לגבי היקף הפעילות בחשבון. המידע יישמר באופן שיאפשר איתור יעיל וזמין שלו;

(ב) המסמכים יאפשרו שחזור גם של עסקות בודדות, כך שבמקרה הצורך יוכלו לשמש כראיות בהגשת כתב אישום בגין פעילות פלילית;

(ג) המסמכים שיישמרו יכללו גם דפי חשבון ותכתובות עסקיות כגון בירורים שנועדו לקבוע את הרקע והמטרה של עסקות גדולות מורכבות וחריגות;

(ד) מידע כאמור לעיל יישמר בהתאם לקבוע בסעיפים 7 ו-14(ב) לצו, לפי העניין.

36. (א) תאגיד בנקאי יבצע סקירות על מנת להבטיח קיומו של מידע מתאים ומעודכן, ובחשבונות של לקוחות בסיכון גבוה יבצע סקירות מוגברות;

(ב) הסקירות יבוצעו במועדים ובאירועים שקבע התאגיד הבנקאי בנהליו, כגון כאשר עומדת להתבצע עסקה משמעותית, כאשר הסטנדרטים לגבי דרישת מסמכי לקוח משתנים או כאשר יש שינוי משמעותי באופן התנהלות החשבון;

(ג) גילה התאגיד הבנקאי שחסר לו מידע משמעותי לגבי לקוח, ינקוט צעדים כדי להבטיח את השגת המידע המתאים בהקדם.

הדרכה

37. (א) תאגיד בנקאי יבצע הדרכה בנושא זיהוי והכרת הלקוח, תוך הבחנה בין עובדים חדשים, עובדי הנהלה, עובדי סניף, עובדים המטפלים בקבלת לקוחות חדשים ועובדי פונקציית הציות, ויביא לידיעת עובדיו את הנהלים שקבע.

(ב) ההדרכה תותאם לעובד או לקבוצת העובדים הרלוונטית כדי להבטיח כי יש ברשותם את הידע והמידע ליישם בצורה אפקטיבית את מדיניות ונהלי התאגיד הבנקאי.

(ג) ההדרכה תתבצע על בסיס שוטף כדי להבטיח שהמידע המצוי בידי העובדים עדכני וכולל מידע על טכניקות, שיטות ומגמות עכשוויות. בהדרכה תינתן תשומת לב מיוחדת לכל ההוראות המתייחסות למניעת הלבנת הון ומימון טרור, ובמיוחד לדרישות הנוגעות לדיווח על פעולות בלתי רגילות. על התאגיד הבנקאי לנקוט פעולות הנדרשות לצורך הטמעת הידע.

38. תאגיד בנקאי יקבע נהלים שיבטיחו קיומם של סטנדרטים גבוהים, לרבות של יושרה, לקבלת עובדים חדשים בהתאם לאופי התפקיד.

לעניין חלק זה, "עובדים" - לרבות עובדי חברות כוח אדם.

דיווח לרשות המוסמכת

39. זיהה תאגיד בנקאי פעילות חריגה בחשבון בין אם כתוצאה מהתרעה של המערכת הממוכנת כאמור בסעיף 32 לעיל ובין אם בכל אופן אחר, עליו לפעול באופן הבא:
- (א) יבדוק את הרקע ומטרת הפעילות החריגה בחשבון ויבחן האם הפעילות עולה כדי פעילות החייבת בדיווח לפי סעיף 9 לצו.
- (ב) ממצאי הבדיקה יתועדו בכתב ויהיו זמינים לרשויות הפיקוח ולמבקרים לתקופה שלא תפחת משבע שנים ממועד קבלת ההחלטה האם לדווח.
40. (א) תאגיד בנקאי יקבע נוהל מפורט המסדיר את ערוצי הדיווח הפנימיים על פעולות בלתי רגילות על פי סעיף 9 לצו. הנוהל יכלול תיעוד מלא של הליך קבלת ההחלטות החל מהגילוי הראשוני וכלה בהתגבשות ההחלטה אם לדווח לרשות המוסמכת;
- (ב) דיווח על פעולה בלתי רגילה לפי סעיף 9 לצו, יתבצע בפרק הזמן הקצר ביותר בנסיבות העניין. במקרה של נסיבות מיוחדות, עיכוב בלתי נמנע או שהתאגיד הבנקאי רואה את העיכוב כמוצדק, יתעד התאגיד הבנקאי את הסיבות לעיכוב;
- (ג) תאגיד בנקאי ישמור תיעוד של הדיווח לרשות המוסמכת לתקופה של לפחות שבע שנים ממועד הדיווח.

זיהוי לקוחות

41. תאגיד בנקאי ירשום את השם ואת מספר הזהות של מבצע פעולה, בחשבון שאינו רשום בו כבעלים או כמורשה חתימה. לעניין סעיף זה רשאי התאגיד הבנקאי להסתפק ברישום הפרטים שמסר מבצע הפעולה.
- בסעיף זה "פעולה" - פעולה במזומנים שסכומה פחות מ- 10,000 שקלים חדשים או פעולה אחרת שסכומה פחות מ- 50,000 שקלים חדשים.
42. תאגיד בנקאי ירשום מספר זהות למוסד ציבורי שהוקצה לו על פי מרשם "ישויות ללא רשם בחוק", המנוהל אצל שע"מ (שירות עיבודים ממוכנים) ברשות המיסים בישראל.
43. תאגיד בנקאי יקצה מספר זהות אחיד וחד-חד ערכי שישמש את התאגיד הבנקאי:
- (א) לגוף מוכר ולתאגיד שהוקם בחיקוק בחו"ל (כגון: בנק מרכזי וכו')
- (ב) למוסד ציבורי שאינו רשום בשע"מ ושגם לאחר פניה לשע"מ לא הוקצה לו מספר זהות.
44. תאגיד בנקאי יפעיל הליכי זיהוי שיהלמו את המצבים בזיהוי שנעשה לפי פסקאות (1)-(4) בסעיף קטן 6(א) לצו.
45. במקרה שבעל החשבון הוא תאגיד, ירשום התאגיד הבנקאי כבעל שליטה את היחיד השולט בתאגיד; נשלט התאגיד באמצעות שרשרת אחזקות, נדרש התאגיד הבנקאי להבין את כל שרשרת האחזקות בתאגיד עד ליחיד בעל השליטה.
46. תאגיד בנקאי ינקוט אמצעים סבירים לאיתור העברות אלקטרוניות שמקורן מחוץ לישראל ויעדן ישראל, אשר חסר בהן מידע על הצדדים לפעולה הנדרש בסעיף 2(יא) לצו.

47. (א) תאגיד בנקאי המקבל העברה שמקורה מחוץ לישראל יקבע נהלים מבוססי סיכון לקבוע האם לקבל, לדחות או לעכב העברה שאותרה כאמור בסעיף 46 לעיל, שכן ככלל אין לקבל העברה בה חסר מידע על הצדדים לפעולה.
- (ב) הנהלים יתייחסו, בין היתר, לסוג המידע החסר, למדינה שממנה מבוצעת ההעברה, סכום ההעברה, זהות המקבל ומהות התשלום.
- (ג) הנהלים יתייחסו למקרים בהם תיערך פנייה להשגת מידע זה מהבנק יוזם ההעברה או מהבנק המתווך.
48. (א) תאגיד בנקאי לא יבצע הוראה של לקוח לביצוע העברה אלקטרונית בתוך ישראל מבלי שיופיעו פרטי המעביר והנעבר, הקבועים בסעיף 2(יא) לצו.
- (ב) תאגיד בנקאי לא יקבל העברה אלקטרונית מחוץ לישראל אל ישראל, שלא כוללת את פרטי חשבון המוטב בפורמט IBAN, אלא בנסיבות שקבע הבנק בנהליו.
49. בפתיחת חשבון באופן מקוון יחולו ההוראות הקבועות בפרק ג' בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367 - "בנקאות בתקשורת"

סירוב סביר

50. יראו סיבה לסירוב סביר לפתיחת חשבון וניהולו, לרבות ביצוע פעולות מסוימות בחשבון, וכן למתן שירותים למבצע פעולה שאינו רשום כבעל או כמורשה חתימה בחשבון לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, בהתקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- (א) אי היענות של הלקוח למסור פרטים הנדרשים למילוי הוראות הצו, הוראה זו וכן מדיניות ונהלי התאגיד הבנקאי שנקבעו על פיהם;
- (ב) יסוד סביר לחשש כי פעולה קשורה להלבנת הון או למימון טרור.
- אי ביצוע פעולה או אף סיום התקשרות עם הלקוח אינם מייתרים את חובת התאגיד הבנקאי לבחון את הצורך בדיווח לרשות המוסמכת על פעולה בלתי רגילה על פי סעיף 9 לצו.

פרק ה': פעילות בסיכון**חשבונות ממוספרים**

51. תאגיד בנקאי לא יפתח חשבונות ממוספרים (חשבונות שזהות בעליהם ידועה לתאגיד הבנקאי אולם במקום הפרטים המזהים מופיעים מספרים או שמות קוד בחלק מרישומי התאגיד הבנקאי).
52. תאגיד בנקאי לא יפתח ולא ינהל חשבונות אנונימיים או חשבונות בשמות בדויים.

חשבונות עבור צד שלישי

53. תאגיד בנקאי ינקוט אמצעים להבנת מערכת היחסים בין הגורמים הקשורים לחשבונות המנוהלים על ידי נאמן, כגון: אפוטרופוס, מפרק, מנהל עיזבון, כונס נכסים, עורך דין, רואה חשבון וכ'.
54. תאגיד בנקאי ירשום את פרטי הזהות של יוצרי הנאמנות וכן של מגן הנאמנות (protector), אם קיים, וינקוט אמצעים סבירים, בהתייחס למידת הסיכון להלבנת הון ומימון טרור, לאימות זהותם.
55. בפתיחת חשבון נאמנות עם נהנים רבים הניתנים לאפיון, התאגיד הבנקאי יהיה רשאי להסתפק ברישום כללי של הנהנים, ובלבד שבעל החשבון יתחייב להעביר את זהות הנהנים בעת התשלום להם או בעת מימוש זכויותיהם הנמצאות בנאמנות או בכל מקרה אחר שידרוש זאת.
56. תאגיד בנקאי לא יפתח או ינהל חשבון ללקוח הפועל עבור צד שלישי ואינו מוסר את המידע הנדרש לגבי אותו צד שלישי.
57. האמור בסעיפים 53-56 לעיל יחול גם על הסדרים משפטיים מקבילים שאינם נאמנות.

לקוחות החשופים מבחינה ציבורית

58. (א) בפתיחת חשבון ללקוח חדש, כמו גם בעת עדכון פרטי הכר את הלקוח ללקוח קיים, יבדוק התאגיד הבנקאי האם הלקוח, הנהנה או בעל השליטה הוא איש ציבור. הבדיקה תיעשה, בין היתר, על ידי בירור ישיר מול הלקוח, וכן, במידת הצורך ועל פי גישה מבוססת סיכון, וככל הניתן גם באמצעות חיפוש מידע זמין לציבור ברשת האינטרנט וכן באמצעות מאגר מידע מסחרי ממוחשב.
- (ב) התברר במהלך ההתקשרות שהלקוח או הנהנה או בעל השליטה הוא איש ציבור יפעל התאגיד הבנקאי כפי הנדרש בעת פתיחת חשבון לאיש ציבור.
59. תאגיד בנקאי ינקוט אמצעים לבירור מקור הכספים שעתידיים להיות מופקדים בחשבון וכן את מקור עושרו של איש ציבור, טרם פתיחת חשבון, ובמהלך ההתקשרות העסקית. גורמים בהם יתחשב התאגיד הבנקאי כוללים:

- (א) סיווג המדינה בה נחשב הלקוח לאיש ציבור, תוך התייחסות לאיכות משטר איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן לדוחות על שחיתות כדוגמת אלו המפורסמים על ידי האו"ם;
- (ב) מקורות עושר או הכנסה בלתי מוסברים;
- (ג) צפי לקבלת סכומים גבוהים מגופים ממשלתיים או מחברות ממשלתיות;
- (ד) מקור העושר מתואר כעמלה מחוזים ממשלתיים;
- (ה) שימוש בחשבונות ממשלתיים כמקור הכספים בעסקה.
60. ההחלטה לפתוח או להמשיך לנהל חשבון לאיש ציבור זר או לבעל תפקיד בכיר בארגון בינלאומי תתקבל על ידי מנהל בכיר.
61. (א) חשבון של לקוח שהוא או הנהנה או בעל השליטה איש ציבור זר או בעל תפקיד בכיר בארגון בינלאומי יוגדר כחשבון של לקוח בסיכון גבוה, ולפיכך על התאגיד הבנקאי לנקוט בצעדים המפורטים בסעיף 30 לעיל.
- (ב) זיהה תאגיד בנקאי כי איש ציבור מקומי הוא "לקוח בסיכון גבוה", על פי המידע שהושג בהליך "הכר את הלקוח" כאמור בסעיפים 28-30, ותוך התחשבות בגורמים הבאים: בכירות התפקיד הציבורי וכן מידת הגישה לכספי ציבור; ינקוט התאגיד הבנקאי את כל הצעדים המפורטים בחלק זה בקשר להתקשרות עסקית עם איש ציבור זר, גם בקשר להתקשרות עסקית עם איש ציבור מקומי.
62. תאגיד בנקאי יפעל כאמור בסעיפים 58-61 גם ביחס ליחיד **שכיהן** בתפקיד ציבורי בכיר או כחבר הנהלה בכיר בארגון בינלאומי, בגישה מבוססת סיכון בהתאם למשתני הסיכון הבאים: בכירות משרתו, משך הזמן שעבר מאז סיום כהונתו, וכן הקשר בין התפקיד אותו מילא לעיסוקו הנוכחי.
63. לעניין סעיפים 58-62 יראו ניהול חשבון של קרוב של איש ציבור כמו ניהול חשבון של איש ציבור;
- "קרוב" - כל אחד מהבאים:
- (1) קרוב משפחה - לרבות בני זוג, הורים, אחים, ילדים;
 - (2) תאגיד הנשלט על ידי איש הציבור;
 - (3) שותף קרוב - יחיד הידוע כבעל שליטה משותפת בתאגיד או בנאמנות או בעל קשרים עסקיים עם איש ציבור; או יחיד שהוא בעל שליטה בלעדי בתאגיד או בנאמנות שידוע כי הוקמו למעשה לטובת איש ציבור.

חשבון קורספונדנט

64. תאגיד בנקאי המנהל חשבונות קורספונדנט יבצע הערכת סיכוני הלבנת הון ומימון טרור הכרוכים בניהול חשבונות אלו, ובהתאם להערכה זו ינקוט צעדי הכר את הלקוח הנדרשים, כמפורט בסעיפים 65-66 להלן.

הכר את הלקוח

65. בעת פתיחת חשבון, וכן באופן שוטף, תאגיד בנקאי המנהל חשבונות קורספונדנט יאסוף מידע מספק משאלונים ובמידת הצורך גם ממקורות גלויים, כדי להכיר ולהבין את מהות עסקיהם

של הבנקים המנהלים אצלו חשבון קורספונדנט ("הרספונדנטיים"), תוך התחשבות גם בגורמים הבאים :

- (א) מידע אודות ההנהלה ובעלי השליטה של הבנק הרספונדנט (במיוחד אם קיימים אנשי ציבור), עיקר פעילותו העסקית, מיקום התאגדותו ועסקיו, לקוחותיו ומקום מושבם ;
- (ב) המוניטין של הבנק הרספונדנט, לרבות האם הוא היה נתון לחקירה בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור או לפעולה רגולטורית אחרת ;
- (ג) מדיניות איסור הלבנת הון איסור מימון טרור ונוהלי הניטור והבקרות של הבנק הרספונדנט, לרבות תיאור נהלי לעניין "הכר את הלקוח" ;
- (ד) מטרת החשבון הנפתח והשירותים שיינתנו לבנק הרספונדנט ;
- (ה) מצב ואיכות הפיקוח וההסדרה במדינה בה ממוקם הבנק הרספונדנט בדגש על משטר איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור לרבות היותה של המדינה בסיכון גבוה, ובמקרה של קבוצה בנקאית גם מצב הפיקוח וההסדרה במדינות בהן ממוקמות השלוחות והחברות הבנות ;
- (ו) היכולת לקבל פרטים מזהים על צדדים שלישיים שיהיו רשאים לעשות שימוש בחשבון הקורספונדנט ;
- (ז) האפשרות כי בנקים רספונדנטיים אחרים, שיש להם קשרי קורספונדנט עם הבנק הרספונדנט, יעשו שימוש בחשבון הקורספונדנט.

66. (א) תאגיד בנקאי לא יסתפק רק בקבלת מסמכים מהבנק הרספונדנט אלא יקיים פגישות במידת הצורך, עם הנהלת הבנק ועם קצין הציות כמו גם עם רגולטורים רלוונטיים במדינת הפעילות של הבנק הרספונדנט, בכפוף להסכמתם.
- (ב) לצורך איסוף מידע, תאגיד בנקאי יעשה שימוש גם בדוחות הערכה של ארגון ה-FATF והארגונים האזוריים המקבילים (FSRB - FATF Style Regional Body), וכן במידע רלוונטי נגיש שפרסמו רשויות מדינתיות על הבנק הרספונדנט.

67. מבלי לגרוע מהאמור בסעיף 65 לעיל, בפתיחת חשבון קורספונדנט יחול גם האמור להלן :
- (א) תאגיד בנקאי לא יפתח ולא ינהל חשבון קורספונדנט למוסד פיננסי שאינו מפקח לעניין איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור ;
 - (ב) תאגיד בנקאי לא יפתח ולא ינהל חשבון קורספונדנט עם בנק הרשום במקום שבו אין לבנק כל נוכחות פיזית (shell bank) אלא אם הוא קשור לקבוצה בנקאית מפקחת וכן לא ינהל עסקים כאמור עם מוסד פיננסי המאפשר שימוש בחשבונותיו על ידי בנק כאמור ;
 - (ג) ההחלטה על פתיחת חשבונות קורספונדנט חדשים ועל המשך ניהולם תתקבל על ידי מנהל בכיר.

ניטור שוטף

68. תאגיד בנקאי המנהל חשבון קורספונדנט יקבע מדיניות ונהלים מתאימים כדי לזהות :
- (א) פעילות שאינה עקבית עם מטרת השירותים המוענקים לבנק הרספונדנט ;
 - (ב) פעילות המנוגדת למחויבויות שסוכמו בין הבנק הקורספונדנט לבנק הרספונדנט.

69. דיווח על חשבונות קורספונדנט בסיכון גבוה ואופן ניטורם יובאו לידיעת ההנהלה הבכירה על בסיס שוטף.

70. במקרים בהם מאפשר התאגיד הבנקאי ללקוחות הבנק הרספונדנט לבצע פעולות באופן ישיר בחשבון הקורספונדנט, עליו לנטר פעילות זו בהתאם לסיכון הספציפי שלה. כמו כן, עליו לוודא שהבנק הרספונדנט מיישם נוהלי "הכר את הלקוח" מתאימים ללקוחות אלו, וביכולתו להעביר מידע זה לבנק הקורספונדנט לפי דרישה.

פעילות פיננסית מול בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית

71. תאגיד בנקאי לא יקבל להפקדה שיקים, בשקלים או במט"ח, המשוכים על בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית, שלא מוטבעים על פניהם פרטי הזיהוי של בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות במדינת ישראל.

72. תאגיד בנקאי לא יקבל שיקים לגביה, בשקלים או במט"ח, שהוצגו על ידי בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית, ללא קבלת פרטי החשבון בו הופקד השיק ופרטי הזיהוי של כל בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות במדינת ישראל.

73. תאגיד בנקאי לא יקבל להפקדה שיקים מוסבים המשוכים על בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית ולא יקבל לגביה שיקים מוסבים שהוצגו על ידי בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית.

74. תאגיד בנקאי לא יקבל העברה כספית בסכום העולה על 5,000 ש"ח מבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית ללא קבלת פרטי החשבון של הצד האחר לפעולה ופרטי הזיהוי של כל בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות במדינת ישראל.

75. לעניין סעיפים 71 עד 74 :

פרטי הזיהוי של בעל החשבון : ביחיד : שם משפחה, שם פרטי ומספר זהות ; ובתאגיד : שם ומספר רישום.

פרטי החשבון : מספר בנק, מספר סניף ומספר חשבון.

פעילות מול מאגד

76. בסעיפים 77-80 :

"מאגד" - בית עסק המרכז חיובים וזיכויים של בתי עסק קצה ;

"בית עסק קצה" - בית עסק שבו מתבצעת פעילות קמעונאית של מכירת שירותים או מוצרים.

77. חברת כרטיסי אשראי לא תרכז חיובים וזיכויים עבור מאגד בטרם תקבל את רשימת בתי עסק קצה שעמם פועל המאגד, וכן את התחייבות המאגד לעדכן, באופן שוטף, את החברה בדבר כל בית עסק קצה שמתווסף או שנגרע מרשימת בתי העסק הקיימת אצלה.

78. חברת כרטיסי אשראי - הנותנת שירותי סליקה למאגד גם במקרים בהם אין לה הסכם סליקה ישיר עם בית עסק קצה - רשאית לעשות כן, כל עוד לא עלה היקף הסליקה השנתי לבית עסק קצה בודד על 50,000 ש"ח.

במקרים אלו חברת כרטיסי אשראי תקבע נהלים לביצוע בדיקת נאותות לבתי עסק קצה - על בסיס מדיניות "הכר את הלקוח" שנקבעה כאמור בסעיף 11(יז) לעיל - באמצעות המאגד ובלבד שיקיים בקרות על הבדיקה המבוצעת ע"י המאגד.

79. חברת כרטיסי אשראי תקבל מהמאגד פירוט לפי עסקה שביצע לקוח בכל בית עסק קצה, אשר יכלול את שם בית עסק קצה, סכום העסקה, מועד ביצוע העסקה.

80. המאגד יתחייב כלפי חברת כרטיסי אשראי כי אינו פועל עבור מאגד אחר.

81. האחראי יאשר כל התקשרות של חברת כרטיסי אשראי עם מאגד.

העברות כספים - מדינות בסיכון גבוה

82. (א) פעולת העברת כספים באמצעות מוסד פיננסי במדינה בסיכון גבוה, שיעדה הסופי הוא למוסד פיננסי במדינה אחרת בסיכון גבוה, עבורו או עבור לקוחו, תאושר על ידי האחראי.

(ב) תאגיד בנקאי ינהל מערכת מידע ממוחשבת של העברות כספיות ממדינות ולמדינות בסיכון גבוה, אשר תספק לאחראי מידע זמין, בין היתר, לגבי שם הלקוח ומספר חשבונו, הדרוש לאיתור ולמעקב יעיל אחר פעולות אלו ולבחינה האם אלו פעולות בלתי רגילות.

הפקדות שיקים

83. התאגיד הבנקאי יקבע בנהליו כללים לטיפול בסיכון הגלום בפעולה של הפקדת שיקים בהקשר של איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, תוך התייחסות, בין היתר, לגורמים הבאים:

(א) שיקים מוסבים;

(ב) הפקדות שיקים רבות שאינן עקביות עם הפעילות בחשבון הלקוח;

(ג) שיקים המשוכים על בנק מחוץ לישראל. במקרה כאמור, בטרם ביצוע פעולת הסליקה, על התאגיד הבנקאי לוודא קיום זיקה בין פעולת הפקדת השיק לבין ביצוע הפעולה בתאגיד בנקאי במדינת ישראל.

ניהול סיכונים הכרוכים בביצוע עסקות בענפים עתירי סיכון באמצעות כרטיסי חיוב

84. בסעיפים 85-87:

"ענפים עתירי סיכון" - הימורים, פורנוגרפיה, שיווק "סם מרפא", "רעל", "רעל רפואי" ו"תכשיר" כמשמעותם בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], תשמ"א - 1981, וכן כל תחום אחר אשר הדירקטוריון הגדיר כעתיר סיכון;

"עסקה במסמך חסר" - עסקה בין לקוח וספק, שבה לא הוצג כרטיס חיוב במעמד ביצוע העסקה; לענין זה "הצגת כרטיס" - כהגדרתה בסעיף 12(1)(ב) להוראה 470.

85. חברת כרטיסי אשראי לא תאשר עסקה שנעשתה באמצעות כרטיס חיוב שהונפק על ידה, אשר בוצעה במסמך חסר, בין אם בוצעה ברשת האינטרנט ובין אם בדרך אחרת, אם על פי המידע המצוי בידיה קיים חשש כי החיוב הוא בגין "משחק אסור" "הגרלה" או "הימור" כהגדרתם

בסימן י"ב לפרק ח' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ("חוק העונשין"), למעט פעילות המותרת על פי חוק העונשין, ובנוסף קיים חשש שמתמלא לגביה אחד מהתנאים הבאים :

- (א) השירות בגינו חויב כרטיס החיוב אינו חוקי במדינה בה ניתן ;
 (ב) חיוב התשלום בגין העסקה אמור להתבצע מכרטיס חיוב של לקוח שהוא תושב ישראל, או של לקוח שהוא תושב חוץ השוהה בישראל.

86. חברת כרטיסי אשראי לא תתקשר בהסכם לסליקת עסקות במסמך חסר, בין אם באמצעות רשת האינטרנט ובין אם בדרך אחרת, עם לקוחות (בתי עסק), בין בישראל ובין מחוצה לה, אלא אם על פי המידע המצוי בידיה תחום הפעילות של הלקוח אינו מהווה הפרה של הדין.

87. חברת כרטיסי אשראי לא תתקשר עם לקוחות (בתי עסק) מחוץ לישראל שתחום פעילותם בענפים עתירי סיכון, בהסכם כאמור בסעיף 85 לעיל, אלא אם :

- (א) בעת ההתקשרות מצויה ברשותה חוות דעת משפטית על פיה תחום פעילות הלקוח אינו מהווה הפרה של הדין, כגון : פרסום תועבה ובו דמותו של קטין, הימורים אסורים, ושיווק אסור של "סמי מרפא", "רעלים", "רעלים רפואיים" ו"תכשירים". חוות הדעת המשפטית תתייחס לדין החל על הצדדים לעסקה, בכל מוקדי פעילותם, כדלקמן :
 (1) הספק בעסקה במסמך חסר (בסעיף זה, בית העסק);
 (2) גורמים אחרים, כגון מתווכים ומאגדים, המספקים לתאגיד הבנקאי שירות מול בית העסק.

(ב) חברת כרטיסי אשראי נקטה במועד ההתקשרות את האמצעים הנדרשים על מנת לוודא כי הלקוח (בית העסק) אינו מתקשר בעסקות במסמך חסר עם מקבלי שירות (לקוחות בית העסק) שהדין במדינתם אוסר עליהם להתקשר בעסקות כאמור. חברת כרטיסי אשראי תיישם את האמור בפסקה זו לכל הפחות ביחס למקבלי שירות ממדינות החברות בארגון לשיתוף כלכלי ופיתוח (OECD);

(ג) חברת כרטיסי אשראי תנטר באופן תקופתי את עמידתו של בית העסק ביחס לנדרש בסעיף זה ;

(ד) חברת כרטיסי אשראי אשר התקשרה בהסכם כאמור תקבע נהלים מתאימים על מנת לוודא כי היא עומדת בדרישות הקבועות בסעיף זה בכל תקופת ההתקשרות.

פרק ו': היקף פעילות - ניהול סיכונים קבוצתי

88. (א) תאגיד בנקאי המנהל פעילות בינלאומית באמצעות חברות בנות או סניפים בתחום שיפוט מסוים, נדרש לגבש מדיניות קבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. המדיניות והנהלים בחברות הבנות או בסניפים יהיו עקביים עם מדיניות הקבוצה אך יאפשרו את יישום הדרישות המקומיות.
- (ב) במקרים בהם הדרישות בשטחי השיפוט, בדגש על מדינות בסיכון גבוה, בהם פועלים חברות בנות או סניפים שונות מהקבוע בהוראה זו, יחולו ההוראות המחמירות מביניהן ככל שאינן עומדות בסתירה להוראות הדין המקומיות.
- (ג) במקרה בו ההוראות המחמירות עומדות בסתירה להוראות הדין במדינה המארחת כאמור בסעיף קטן (ב), ינקוט התאגיד הבנקאי צעדים נוספים לניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור כדוגמת קביעת בקורות נוספות הן ברמת השלוחה והן ברמה הקבוצתית, וכן ישקול את המשך הפעילות באותה מדינה.
- התאגיד הבנקאי ידווח על צעדים אלו במסגרת הדיווח לפיקוח על הבנקים הנדרש לפי סעיף 91.
89. (א) במסגרת הערכת הסיכונים שמבצע התאגיד הבנקאי עליו להבין, לתעד ולעדכן את הסיכונים הנובעים מפעילות לקוחותיו בכל הקבוצה, זאת על בסיס שוטף ובהתאם לרמת הסיכון בקבוצה;
- (ב) בהערכת סיכון הלקוחות בשלוחות או בסניפים מחוץ לישראל, התאגיד הבנקאי יזהה את כל גורמי הסיכון הרלוונטיים כגון: מיקום גיאוגרפי, דפוס העסקות, השימוש במוצרי ושירותי התאגיד הבנקאי, תוך קביעת קריטריונים לזיהוי לקוחות בסיכון גבוה.
90. (א) התאגיד הבנקאי יתאים את נוהלי הניטור לסיכונים הקיימים בשטח השיפוט בו פועלים הסניף או השלוחה; ניטור זה ילווה בתהליך של שיתוף מידע עם תאגיד האם, ואם נדרש גם עם חברות בנות וסניפים אחרים, לעניין חשבונות ופעילות המהווים סיכון מוגבר.
- (ב) לצורך ניטור קבוצתי יעיל וניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, תאגידים בנקאיים בקבוצה יחלקו מידע אודות לקוחותיהם בכל תחום שיפוט, ובלבד שהחלפת מידע אינה עומדת בניגוד להוראות הדין, לרבות דיני הגנת הפרטיות החלים על פעילותו.
- (ג) חברות בנות וסניפים יעבירו - לפונקציות הבקרה והביקורת המתאימות בתאגיד האם - מידע אודות לקוחות ועל פעילויות בסיכון גבוה הרלוונטיים ליישום מדיניות ונהלים ברמה הקבוצתית.
- (ד) מדיניות ונהלי התאגיד הבנקאי על בסיס קבוצתי יכללו את תיאור התהליך הנדרש לזיהוי, ניטור וחקירת המצבים החריגים ודיווח על פעילות בלתי רגילה.

פרק ז' : דיווח לפיקוח על הבנקים

91. (א) תאגיד בנקאי ידווח מיידית לפיקוח על הבנקים על מקרים מיוחדים אשר דווחו לרשות המוסמכת במסגרת חובות הדיווח, המהותיים ליציבותו או לשמו הטוב של התאגיד הבנקאי.
- (ב) תאגיד בנקאי ידווח מיידית לפיקוח על הבנקים על כל חקירה בעלת השלכות לעניין הלבנת הון או מימון טרור המתנהלת נגד התאגיד הבנקאי או תאגיד בשליטתו.
- (ג) תאגיד בנקאי ידווח לפיקוח על הבנקים את מספר הדיווחים שהועברו לרשות המוסמכת, לפי סוגיהם, כמו גם נתונים כמותיים נוספים, כמפורט בהוראת דיווח לפיקוח מס' 825 - "דוח חצי שנתי על חשיפה לסיכוני ציות".
- (ד) תאגיד בנקאי ידווח בהקדם האפשרי לפיקוח על הבנקים כאשר תאגיד חוץ בשליטתו או שהוא בעל עניין בו או כאשר סניף של תאגיד בנקאי מחוץ לישראל, לא פועלים לפי הוראה זו בשל עמידתה בסתירה לחוקים המקומיים.

נספח א'1

הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(א)(8) לצו :

האמור בסעיפים 2(ב) ו-2(ד) ו-4(א) לצו לגבי רישום נהנה בחשבון לא יחול על חשבון בבעלות נאמן המנוהל עבור מחזיקי תעודת סל "שקופה" ביחס למדד ת"א בנקים, שהמנגנון הקבוע בה להפעלת זכויות ההצבעה, כאמור בסעיף 4.1.2 למתווה, אושר על ידי רשות ניירות ערך ועל ידי בנק ישראל, בנוגע להתקיימות המבחן התפעולי הקבוע במתווה.

נספח א'2

הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(א)(8) לצו :

האמור בסעיפים 2(ב), 2(ד) ו-4(א) לצו לגבי רישום נהנה בחשבון לא יחול על חשבון נאמנות של חברה בעלת רישיון זירה לפי סעיף 44 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, עבור לקוחותיה, בהתאם לקבוע בסעיף 21(א) לתקנות ניירות ערך (זירת סוחר לחשבונו העצמי), התשע"ה-2014.

נספח א'3

הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(א)(8) לצו :

האמור בסעיפים 2(ב), 2(ד) ו-4(א) לצו לגבי רישום נהנה בחשבון לא יחול על חשבונות של גופים שהם בעלי רישיון למתן אשראי או בעלי רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, כהגדרתם בסעיפים 11א ו-25 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), תשע"ו-2016, בהתאמה, המנוהלים עבור לקוחותיהם, ובלבד שהפעילות היחידה בחשבונות אלו נעשית מכוח רישיונות כאמור.

נספח א'4

הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(ב) לצו :

האמור בסעיפים 2(ג), 2(ד) ו-4(ב) לצו לגבי חובת רישום בעל שליטה לא יחול על חשבונות של גופים שהם בעלי רישיון למתן אשראי או בעלי רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, כהגדרתם בסעיפים 11א ו-25 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), תשע"ו-2016, בהתאמה, המנוהלים עבור לקוחותיהם, ובלבד שהפעילות היחידה בחשבונות אלו נעשית מכוח רישיונות כאמור.

נספח ב'

הסדר שקבעה המפקחת על הבנקים לפי סעיף 7א לצו :

חלף כל האמור בפרק ב' לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידי בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001, בפתחת "חשבון בבנק", ירשום התאגיד הבנקאי את פרטי הזיהוי שבסעיף 2(א)(1) עד (4) לצו של "הורה" ושל "הילד הזכאי", על פי רשומה ממוכנת שהעביר אליו המוסד לביטוח לאומי.

לעניין זה :

"הילד הזכאי", כמשמעותו בסימן ה' בפרק ד' בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ; "חשבון בבנק" ו-"הורה", כהגדרתם בתקנות הביטוח הלאומי (חיסכון ארוך טווח לילד), התשע"ו-

2016.

נספח ב'1

הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 7א לצו :

בתוקף סמכותי לפי סעיף 7א לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001, אני קובע לאמור :

1. בפתיחת חשבון למבקש מקלט מדיני בישראל או לנהנה ממדיניות אי הרחקה זמנית ("הלקוח"), ירשום התאגיד הבנקאי את פרטי הזיהוי כאמור בסעיף 2(א) לצו כלהלן :

(א) מספר זהות יהיה על פי המספר המופיע ברישיון מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל התשי"ב-1952 (להלן - חוק הכניסה לישראל) בשדה "מספר הדרכון" או כפי שמופיע ברישיון מסוג ב/1 שהנפיקה רשות האוכלוסין וההגירה ;

(ב) תאריך הלידה יהיה על פי המספר המופיע ברישיון מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, ובהעדר רישיון כאמור כפי שמסר הלקוח ;

(ג) מען ומין יהיו, כפי שמסר הלקוח, לתאגיד הבנקאי ; מען יהיה מקום מגוריו בישראל הכולל את שם הישוב, וכמו כן את שם הרחוב, מספר הבית והמיקוד, אם נתונים אלה קיימים.

2. תאגיד בנקאי יאמת את פרטי הזיהוי של הלקוח כלהלן :

(א) על פי רישיון ישיבה מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל בתוקף, שמונפק על-ידי רשות האוכלוסין וההגירה ושמתיחדש אחת לתקופה או על פי רישיון מסוג ב/1 בתוקף, שהנפיקה רשות האוכלוסין וההגירה ; העתק מצולם מהרישיון יישמר אצל התאגיד הבנקאי.

(ב) ככל שהונפקו ללקוח שני סוגי הרישיונות כאמור בס"ק (א) – על פי שני הרישיונות שהעתק מצולם מהם יישמר אצל התאגיד הבנקאי ;

(ג) אימות פרטי הזיהוי יעשה רק בהתייחס לפרטי הזיהוי המופיעים ברישיונות.

3. תאגיד בנקאי רשאי לבדוק את מקוריות רישיון ישיבה מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל של הלקוח, על פי דוגמאות לרישיונות שמופיעות באתר רשות האוכלוסין וההגירה¹ בדגש על סימנים נוספים².

4. פתיחת החשבון תותנה בהצגת הלקוח בכתב כי זהו חשבונו היחיד בישראל.

5. התאגיד הבנקאי יגביל את סכום היתרה האפשרית בחשבון לפי החלטת האחראי על איסור הלבנת הון ("האחראי"), בהתייחס לסיכון הלבנת הון ומימון טרור ובהתאם להיקף פעילות הלקוח כפי שהוצהר בעת פתיחת החשבון ; על התאגיד הבנקאי לקבוע בקרות לעניין חריגת סכום

¹ https://www.gov.il/BlobFolder/generalpage/types_of_visas_for_infiltrators/he/type_of_visas_for_foreign_062020.pdf

² תמונה, סימני מים, חותמות המוטבעות על הרישיון (לפחות 2 שאחת מהן לפחות מוטבעת על התמונה) ; קווים דקים בצבע חום או אדום בחזית הרישיון וקווים בצבע לבן בגב הרישיון ; מספר דרכון שמופיע כמספר קבוע ברישיון (מספר הרישיון משתנה ולכן אינו משמש סימן למקוריותו) ;

היתרה בחשבון מן הסף שנקבע כאמור, תוך מתן שיקול דעת בידי האחראי לאישור החרیגה, בהתאם לנסיבות. בוצעה פעולה החייבת בדיווח לפי סעיף 8 לצו, ישקול האחראי, בהתאם למידת הסיכון להלבנת הון או למימון טרור את הצורך בבדיקת נסיבות הפעולה.

6. ביקש לקוח לבצע פעולה כאמור בסעיפים 2 (ו) ו-1 (ז) לצו, ירשום התאגיד הבנקאי את פרטיו ויאמתם כנדרש בהוראות סעיפים 1 עד 2 לעיל; התאגיד הבנקאי ישמור העתק מצולם של הרישיונות באמצעותם אימת את פרטי הזיהוי.

7. ככל שעולה, מסקירות שהתאגיד הבנקאי עורך, כנדרש על פי סעיף 36 להוראה כי פג תוקפו של מסמך הזיהוי של הלקוח, או במקרים אחרים, תישלח לו התראה על כך. היה והלקוח לא סיפק לתאגיד הבנקאי, מסמך זיהוי בתוקף בתוך 60 יום, מיום משלוח מכתב ההתראה, או במקרים של הצגת רישיון לא מקורי לא יבצע תאגיד בנקאי כל פעולה יזומה של הלקוח בחשבון של הלקוח, למעט משיכת היתרה הקיימת בחשבון, פירעון חובות וסגירת החשבון.

בהסדר זה :

"מבקש מקלט מדיני" – מי שהגיש בקשה למקלט מדיני בישראל ומחזיק ברישיון תקף מכוח סעיף 2(א) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן - חוק הכניסה לישראל).
 "נהנה ממדיניות אי הרחקה זמנית" - מי שמשתייך לקבוצה הזכאית להגנה זמנית מפני הרחקה וקיבל רישיון מכוח סעיף 2(א) לחוק הכניסה לישראל או רישיון עבודה ב/1 שניתן מכוח סעיף 2(א) (2) לחוק הכניסה לישראל.

נספח ג'

בנק ישראל
המפקח על הבנקים

ירושלים, כ"ח באדר תשע"ה
16 במארס 2015
15LM2017

לכבוד

התאגידים הבנקאיים - לידי המנהל הכללי

הנדון: ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross-border)

מבוא

1. בשנים האחרונות אנו עדים לפעילות נחושה ונמרצת יותר של מדינות שוטות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות. ארה"ב נקטה בצעדים מול בנקים שניהלו חשבונות ללקוחות אמריקאים ושנחשדו בשיתוף פעולה עם אותם לקוחות להסתרת נכסיהם מרשויות המס האמריקאיות, ובנוסף אימצה חקיקה המכונה FATCA לשם קבלת דיווחים על חשבונות בנק וחשבונות פיננסיים אחרים של אמריקאים מחוץ לארה"ב, אשר נכנסה לתוקף ב-1.7.2014; מדינות נוספות כמו בריטניה, גרמניה וצרפת פועלות אף הן להשגת נתונים על חשבונות בנק של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות.
2. בחודש יולי 2014 פרסם ארגון ה-OECD סטנדרט לחילופי מידע לצורכי מס בין מדינות. מטרת הפרסום הייתה ליצור שפה אחידה ככל הניתן כדי לאפשר למדינות להחליף ביניהן מידע לצורכי מס, כדגש על מידע על פעילות צולבת של תושבי חוץ (קרי מידע על חשבונות במוסדות פיננסיים של תושב מדינה א' המנוהלים במדינה ב' ולח"פ), זאת בדומה להסדר שיצר ה-FATCA, אשר מונבל מטבע הדברים ליחסים הביטראליים עם ארה"ב.
3. ניתן לראות בסטנדרט נדבך נוסף על אמנת המודל של ה-OECD למניעת כפל מס, אשר נועדה לשמש מדינות המעוניינות להסדיר באופן בילטרלי את זכות הקדימה במיסוי ולייצר שפה משותפת. כבר כיום אמנת המודל של ה-OECD כוללת סעיף חילופי מידע, אך החידוש הוא ברמת הפירוט, הבדיקות (Due Diligence) ואוטומטיות הדיווח, זאת בדומה להסדר שיצר משטר ה-FATCA.
4. ביום 27.10.2014 הודיע משרד האוצר לארגון ה-OECD כי מדינת ישראל תאמץ את הסטנדרט האמור עד תום שנת 2018. עוד צוין בחודעה כי תאימוץ ייעשה בדרך של חתימת על הסכמים עם רשויות רלוונטיות במדינות שונות. לשם ביצוע ההתחייבויות שישראל תיקח על עצמה נדרשים שינויי חקיקה.
5. המגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס עלולה להגדיל את החשיפה של התאגידים הבנקאיים הישראליים לסיכוני ציית שמקורם בפעילות חוצת גבולות (cross-border) וכן לסיכוני מוניטין, ומחייבת אותם להיערכות נאותה הן בפעילות מול לקוחות קיימים והן בקבלת לקוחות חדשים, זאת בפרט עד להסדרת הדיווחים הבין-מדינתיים.

6. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 - "מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות" ("חוראה 411") והוראות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 קובעות הנחיות וכלים רלוונטיים בדבר "הכרת הלקוח", אשר מאפשרים לתאגידים בנקאיים ישראלים לצמצם את הסיכונים הכרוכים בפעילות כמפורט בסעיף 5 לעיל. חוזר זה מיועד ליישום האמור שם, ביחס לפעולות מסוימות, בדגש על תבניות מס מחוץ למדינה בה נפתח החשבון, ובהמשך ישולבו הדרישות כחלק מחוראה 411.
7. לאחר שהתייעצתי עם הוועדה המייעצת לעניינים הטועים לעסקי בנקאות, ובאישור גידת בנק ישראל, החלטתי לקבוע את הדרישות הבאות:

תחלה

8. האמור בסעיף 9 לחלן, תקף גם ביחס לפעילות התאגיד הבנקאי מחוץ לישראל בינוניים המחויבים, זאת בהתאם לאמור בסעיף 3א(ב) בהוראה 411.

קביעת מדיניות ונהלים

9. לאור התגברות הסיכונים שפורטו לעיל ובהתאם לאמור בסעיפים 4 עד 6 לחוראה 411, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי לבחון ולערוך את מדיניותו, וכן לוודא כי ההנהלה מעדכנת בהתאמה את נחלית ואת הבקורות ביחס לסיכונים הגלומים בפעילות חוצת גבולות של לקוחות התאגיד הבנקאי בדגש על תבניות מס מחוץ למדינה בה נפתח החשבון, בין אם הלקוח תושב באותה מדינה ובין אם לאו, בגישה מבוססת סיכון, תוך התייחסות לנקודות הבאות:

סיווג לקוחות

- 9.1. סיווג לקוחות בסיכון גבוה מפעילות חוצת גבולות שיתבסס בין היתר על הפרמטרים הבאים: מקור עושרו והכנסתו של הלקוח ומקור הכספים שאמורים להיות מופקדים בחשבון, לרבות קבלת אסמכתאות מתאימות; היקף וסוג הפעילות בחשבון; אופן ההתאגדות של הלקוח; בנקאות פרטית; זיקת הלקוח למדינה בה ניתנים השירותים הבנקאיים; מדינת התושבות של הלקוח;
- 9.2. מדינות שפעילות לקוח בהן או העברת כספים מהן תיחשבה כמדינות בסיכון לעניין זה כרוגמת מדינות המוכרות כמקלטיות מס (off-shore);
- 9.3. שינוי פרטי זיהוי, שיכול שיספיעו על תבות המס של הלקוח.

צעדים נדרשים

- 9.4. לקבל הצהרה מהלקוח על המדינה או המדינות בהן הוא תושב לצורכי מס, וכן הצהרה כי דיווח על הכנסתו בהתאם לדין החל עליו והתחייבותו להודיע על כל שינוי בחבות המס. במקרה הצורך יש לבקש גם אישור כי חלקות נהג כאמור או לחילופין אישור כי חלקות החל בתהליך של גילוי מרצון במדינה בה הוא תושב לצורכי מס;
- 9.5. לקבל ויתור על סודיות חלקות כלפי רשויות בחו"ל;
- 9.6. לקבוע נהלים וכן מדרג חסמכיות לאישור פתיחת חשבון, ניהולו וביצוע עסקאות, שהוגדרו כבעלות פוטנציאל לסיכון Cross Border.

3

במתן שירותים בנקאיים ללקוחות שחלות עליהם הוראות ה-FATCA, על התאגידים הבנקאיים לפעול ליישומן בהמשך לאמור במכתבי מיום 6 באפריל 2014.

סירוב סביר

10. סירוב לתעניק שירותים בנקאיים, כמפורט להלן, ייחשב כסירוב סביר לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981:

10.1. פתיחת חשבון ללקוח אשר אינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שגדרש ליישום מדיניותו של התאגיד ונהליו לעניין סיכון Cross Border.

10.2. המטף מתן שירותים בנקאיים בחשבון קיים, לרבות משיכת הכספים בחשבון ושינוי בעלים או נהנים בחשבון, באופן אשר חושף את התאגיד הבנקאי לסיכון שייחשב כמשתף פעולה עם חלקו לשם עקיפת חקיקה זרה, החלה על חלקו.

תחילה

11. תחילת האמור בחוזר זה ביום פרסומו.

הוראת מעבר

12. תאגיד בנקאי ישלים את הפעולות האמורות בסעיף 9 לעיל, ביחס לכספים של לקוחות בחשבונות קיימים, כמפורט להלן:

12.1. חשבונות לקוחות שסווגו על ידו כלקוחות בסיכון גבוה עד ליום 31.12.2015;

12.2. יתר החשבונות עד ליום 31.12.2016.

13. הוראות חוזר זה לא יחולו על חשבון שבעליו נמצא במדינה שמחמת חיחסים השוררים בינה לבין מדינת ישראל לא ניתן ליצור עמו קשר.

מכבוד רב,

דוד זיק

המפקח על הבנקים

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
8/12/83	חוזר מקורי		1104
8/91	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	1	-----
11/10/94	עדכון	2	1731
25/1/95	עדכון	3	1745
26/12/95	עדכון	4	1794
12/95	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	5	-----
25/5/98	עדכון	6	1924
2/5/02	עדכון	7	2076
1/2/05	עדכון	8	2157
12/07	עדכון	9	2217
24/1/10	עדכון	10	2257
12/1/11	עדכון	11	2288
26/12/11	עדכון	12	2321
9/6/15	עדכון	13	2467
30/10/16	עדכון	14	2505
23/11/16	עדכון	15	2519
6/3/17	עדכון	16	2531
12/03/20	עדכון	17	2610
4/10/20	עדכון	18	2629